

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 kor.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XVIII. évfolyam 244. szám.

Nagy-Várad.

Szombat, 1912. október 26.

Városi üzemek.

Az ipari üzemek községesítése már annyira halad, hogy egyik városunk a mozgófényképszínházakat is házi kezelésbe akarja venni. Ma a Magyar Városok Statisztikai Évkönyve jut elénk, amelyben az ipari üzemek községesítésének kérdésében bő és értékes adatokat találunk. A Statisztikai Évkönyv ide vágó adataiból megtudjuk, hogy városaink közüzemei közt legnagyobb számban vannak a vágóhidak, a csatornázási és vízvezetési művek. Sok magyar városban a község tart üzemben villamosteletet, téglagyárat, kő- és kavicsbányát, fogadót és közfürdőt.

Néhány város a légszeszgyárát és a jéggyárat házilag kezeli. És akadnak végül városok, melyek vásárcsarnokot, nyomdát, közraktárt, lisztmalmot, fűrészteletet, hűtőlepet, erdőt tartanak saját üzemben.

Az egyes városok között első helyen áll Budapest, melynek vízvezetéke a 42 millió kor. befektetési költséget 3-6 millió K-val kamatoztatta, a csatornahálózata 23-3 millió K-ba került és 396 ezer K-t jövedelmezett. 10 millió K értékű vágóhidai 1-3 millió K-t jövedelmeztek, a 11 és fél millió K. értékű vásárcsarnokok 574 ezer K-t stb. Pozsony város üzeime 5 millió K-ba kerültek és 8 és fél millió K becsértéket képviselnek, Pécs város üzeimeinek értéke 1.900.000 K-val, Győr város üzeimeinek a befektetési költsége 3 és fél millió K-val, a becsértékük 4-7 millió K-val, a szegedi városi üzemek értéke 3 és fél millió K-val van a statisztikában feltüntetve. Már ez a néhány adat is tanúsítja, hogy a magyar községi üzemek jelenté-

keny értékeket képviselnek, a magyar városok mint ipari munkaadók és ipari termelők fontos szerepet visznek.

Mindazonáltal számos adat szól a mellett, hogy a községi iparüzés sokszor nem bizonyult gazdaságosnak. Kecskemét városa például 10 üzemet kezel házilag és ezek közül 6 dolgozik deficitel: az 1 és fél millió K értékű villamos üzem deficitje 37 ezer K. Megfelelő jövedelme a városnak csak a vágóhid és a zálogház után van. Nagyvárad villamos üzeime csak 2 százalékot hoz. (Ennek mi tudjuk az okát, jövedelmez az többet is, még pedig jóval többet, de ez nem állítható be a kereskedelmi mérlegbe. Szerk.) az 1-3 millió értékű vízmű 46 ezer K-át jövedelmez, Aradon az 1.700.000 K-ba került vízmű 10 ezer K-át. Temesvár városának a villamos vasut 2-65 millió kor. költség után 41.231 koronát hoz és alig kevesebb az arány a villamos világítás üzeimeiben. Kolozsvárnak a 3 millió K-ba került üzemek 48.203 K-t jövedelmeznek. Szentésvillamostelete 1 százaléknál kevesebbet kamatozott és hasonlóan sovány a tiszta bevétel az esztergomi, a szepesbélai, a nagybecsbereki, a nagyenyedi stb. villamosteleteken.

Igaz ezzel szemben, hogy a községi üzemeknél a gazdaságosság nem döntő szempont, továbbá, hogy a fenti adatokból még nem lehet végső következtetéseket levonni, mert ismerni kell egyéb körülményeket is, például, hogy az illető üzem megváltásánál esetleg milyen terhes szerződésektől kellett megszabadulni, hogy a város talán olcsón juttatja a villamos áramot, a téglát, a kavicsot stb. a lakosságnak

és az ipartelepeknek s csak emiatt nem huz üzeméből nagyobb kamatot stb.

Városaink kulturális viszonyaira érdekes világosságot vetnek a következő adatok:

Vágóhid már majdnem valamennyi városban van. Vásárcsarnok csak 12 az egész országban és ezek közül 7 esik Budapestre. Az élelmiszerek megvizsgálását hazánkban 19 vegyészeti intézet végzi, de ezek közül Budapestre 11 és Kassa 2, a többi 136 városra mindössze 6 esik.

Közuti vasut csak 15 magyar városban létezik. Csatornaművet tizenegy városban terveznek és nyolcban már építik. Vízvezetéke 48 városunknak van, öt város tervez ilyent és 75 rendezett tanácsu városunknak nincs vízvezetéke. Légszeszszel 27 városban világítanak és 8 légszeszgyár van városi kezelésben.

Villamos világítás 1908-ban már 78 magyar városban volt; ezóta már 14 városban létesítettek villamos világítást.

Az ellenzék bizottságai.

Budapest, okt. 25.

(Saját tud.) A szövetségelt ellenzéki pártok 9-es bizottsága hétfőn délelőtt, az intéző-bizottság pedig délután tart ülést.

Közös minisztertanács.

Budapest, okt. 25.

(Saját tud.) A Budapesti Tud. jelentése szerint vasárnap délután Lukács László, továbbá Teleszky János és Beöthy László miniszterek Bécsbe utaznak, hogy részt vegyenek a közös minisztertanácsban.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete

fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcsóbb bevásárlási forrás.

Telefon 769. sz.

Rákóczi-ut, 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett

A BALKÁNI HÁBORU.

A legellentétebb hírek érkeznek folytonosan a harcokról, amelyeken alig lehet eligazodni. Tenorjuk mindenestre az, hogy a Drinápoly-Kirkilissze körül folyó harcokban a bolgárok győzelmesen előnyomulnak, de ez még — török források szerint — nem döntő jelentőségű. Ellenkezőleg: csak úgy szólván bevezetése a döntő harcoknak, amelyek küszöbön állnak.

Ezt a döntést mára, vagy holnapra várják Drinápoly körül. Mit hoz a legközelebbi jövő, azt természetesen nem lehet előre látni. Másrészt az a hír érkezik, hogy a bolgárok kivonultak Musztafa-Pasából, aminek jelentőségét egyelőre nem lehet tisztán látni.

A hatalmak pedig tanácskoznak a béke lehetőségéről, vagy legalább is a lokalizálásról. Ezek a tanácskozások még tartanak és ki tudja, milyen eredménnyel végződnek.

A háborúról szóló tudósításaink a következők:

Kirkilissze bevétele.

Szófia, okt. 25.

Kirkilisszét a bolgár csapatok általános roham után vették be. A bolgár csapatok számos török zászlót és egyéb hadijelvényt, Krupp ágyukat és tekintélyes mennyiségű puskaport zsákmányoltak.

A bolgárok vesztesége.

Konstantinápoly, okt. 25.

Drinápolyból jelentik, hogy Mára mellett a törökök kilenc órai elkeseredett harcot vívtak harmincezer bolgár ellen és hogy a harc a bolgárok menekülésével és négy ütegnek és hét géppuskának elvételeével végződött. A törökök a bolgárokat a Drinápolytól harminc kilométernyire nyugatra lévő Karagáig kergették vissza. A bolgár lovasságot Malkosalas mellett nagy veszteséggel kergették vissza a határon. A török Vardar-hadsereg megkezdte a támadást.

Kétes siker.

Berlin, okt. 25.

Imhof pasa tábornok úgy nyilatkozott, hogy Kirkilissze eleste kétes siker a bolgároknak nézve. A törököket ez arra fogja kényszeríteni, hogy jobbszárnyukat délnek visszahajlítsák. A bolgár hadsereg kénytelen volna ezt a visszahajlított szárnyat megtámadni és ez által abba a nagy veszedelembé jutna, hogy a törökök előnyomulása a Sarai-Csorlui vonalon visszavethetné őket a saját frontjukon küzdő csapatokra. Ilyen módon Kirkilissze elestének a törökökre nézve nincsen döntő jelentősége.

Skutari felé.

Rieka, okt. 25.

A montenegrói király a Skutari-tavon töltötte a napot. A montenegrói csapatok legnagyobb része Staj maliszorfolu elé nyomult, amely közel van Skutarihoz. Skutarit az északi oldalról támadják meg a montenegróiak. Stajban Nikita király három fiával és a vezérkarral haditanácsot tartott. A ki-

rály beszédet intézett a csapatokhoz, amelyben a harca lelkesítette őket.

Vámunió

Majna-Frankfurt, okt. 25.

A „Frankfurter Zeitung“-nak jelentik Konstantinápolyból: A nemrégiben megkötött Balkán-szövetség egyik záradéka akként szól, hogy a háboru szerencsés kimenetele esetén a háboruban részes négy állam vámuniót köt egymással.

Boljetinác Izát agyonlőtték.

Belgrád, okt. 5.

Boljetinác Izát, a sokat emlegetett bandavezért agyonlőtték. A gazdag és befolyásos vezér azzal hitegette a szerbeket, hogy hozzájuk fog átpártolni, de kitudódott, hogy a törökök részére akar kémszolgálatot teljesíteni és a szerbeket hátulról megtámadni. Állítólag maga Zsifkovits tábornok lőtte le, amikor kétkulacsosságáról meggyőződött. Boljetinác csapata, amelyet tizenöt-huszezer főre becsülnek, nagyjából átment a törökök táborába.

Tarabost elfoglalták a montenegróiak.

Vrjeka, okt. 25.

A király tegnap három fiával Stojmaliszov faluban időzött, ahol hosszabb haditanácsot tartott. Mirkó herceg vette át a Zéta-dandár parancsnokságát, amely Deacsinnél és Tuzinál rendkívül kitűntette magát. A herceg a csapatokhoz beszédet intézett, amelyben ezt mondotta: Testvérek, jöjjetek velem Skutariba, nem azért, hogy a szerb történelemben megénekeljék régi várost fegyverrel pusztítsuk, hanem hogy testvéreinket kiszabadítsuk egy új életnek.

Rjékába való visszatérés előtt, ahol ez idő szerint a montenegrói főhadiszállás van, Miklós király megható bucsut vett fiától, akinek lelkére kötötte, hogy kiméljék a hősi hadsereget.

Nyomban a király elutazása után megkezdtek Skutari bombázását.

Ugyaznap Martinovics tábornok, a déli montenegrói hadsereggel három oldalról megkezdte Tarabos bombázását. Különösen heves volt a tüzelés a Muricsán-hegyről, melyet néhány nap előtt foglaltak el a montenegróiak. A törökök 22 ágyuból viszonozták a tüzelést.

Kétórai ágyuharc után a török ütegeket a Tarabos legmagasabb pontján a montenegróiak elnémitották, mire a gyalogság intézett támadást a török hadállások ellen. Reggel felé a törökök, kimerülve a montenegróiak folytonos támadásától, kénytelenek voltak a Tarabos-hegy legmagasabb pontjait elhagyni és alacsonyabb hadállásokba vonulni.

Ekkor Martinovics tábornok felszólította az ellenséget, hogy adja meg magát, mert Skutari minden oldalról körül van zárva és a további vérontás fölösleges és bűnös cselekmény volna.

Török foglyok a bolgár király előtt.

Sztára-Zagora, okt. 25.

Tegnap reggel 360 török foglyot hoztak ide, közöttük két tisztet. A király megtekintette a foglyokat, akik valamennyien jól voltak öltözve, de igen kimerülteknek látszottak. Ferdinánd király kezet nyújtott a két tisztnek és megdicsérte őket hősi viselkedésükért. Rövid pihenő után a foglyokat bevitték a városba. Valamennyien macedóniai bolgárok, akiket a törökök katonai szolgálatra kényszerítettek.

Athén, okt. 25.

Vénizelosz miniszterelnök a kormány nevében üdvözölte a trónörököszt fényes győzelme alkalmából. A török csapatok az Aliakmon jobb partján körül vannak zárva. A görög lovasság a gyalogság támogatásával ma fogja megkezdeni akcióját.

Szerb amazon.

Vranja, okt. 25.

A szerb komitácik között egy szerb leány is harcolt. A leányt Jovánovics Zsófiának hívják s egy belgrádi bankban, mint gépirónő dolgozott. A feltűnően szép, fiatal leány jegyben járt egy belgrádi fiatalemberrel, s amikor vőlegényét besorozták katonának, ő is férjruhát öltött és vőlegényével elment a háboruba. A Merdere melletti útközvetben vőlegénye oldalán harcolt és megsebesült. Most a kórházban ápolják.

Szerb nyilatkozat.

Vranja, okt. 25.

Karagyorgyevics Sándor, a király unokatestvére egy újságírónak a következőket mondta:

— Én úgy látom, hogy a törökök teljesen demoralizáltak és fejetlenek. Ugy látszik, hogy az utolsó pillanatig biztak a hatalmak közbelépésében. Csapataiknak nincsen sem ellátásuk, sem szervezésük. Csak ahhoz értenek, hogy elpusztítják és elégetik azokat a falvakat, amelyeket el kell hagyniok. Szívemből kívánom, hogy a háboru most, a mikor már Drinápoly mellett is megkezdődött a harc, mentül előbb véget érjen. Remélem, hogy a hatalmakban lesz annyi belátás és igazságérzés, hogy a szerbek előrehaladását nem fogják megakadályozni.

A törökök visszavonulnak.

London, okt. 25.

A Daily Chronicle-nek jelentik Sztára Zagorából tegnap este nyolc órakor: A törökök Kirkilissziből visszavonulva Viza irányában a Konstantinápoly felé vezető főútra tértek, visszavonulás közben újra harcoltak, de megint vereséget szenvedtek. A bolgárok elfogtak ezerkétszáz török katonát és elvettek sok ágyut. A bolgárok vesztesége is igen nagy. A török foglyok azt beszélik, hogy tíz emberre naponként mindössze két kiló kenyér jutott eleségül.

London, okt. 25.

A Daily Telegraphnak jelentik Konstantinápolyból: A kormány elhatározta, hogy Kirkilisszét kiüríti és az összes hadtesteket azok kivételével, a melyek Drinápolyt tartják a fő sereghez visszavonják, a mely Babaeszkár és Lüleburgász között van koncentrálva. Ez által a főereget hét hadtestre emelik föl s ezenkívül marad még négy tartalékos hadtest, a melyet most formálnak Konstantinápoly közelében. A törökök Babaeszkár és Lüleburgász között rendkívül erős hadállásban vannak és bátran nézhetnek eléje a bolgár főhadsereg támadásának. Ha az ellenség az offenzívát visszautasítaná, akkor a török hadsereg előre fog nyomulni s a bolgárokat Drinápolytól északra esatára fogja kényszeríteni. A kirkilisszei visszavonulásnak csak az a stratégiai fontossága van, hogy a török haderőket már most jobban fogják koncentrálni. Drinápoly hosszú ostromot bír ki.

Győztek a görögök.

Athén, okt. 25.

Venizelos miniszterelnök táviratban gratulált a trónörökösnek és a hős görög hadseregnek.

Szerdán éjjel a törökök megtámadtak két török századot, amelyek a Kiaffa-hegység szorosából Gribovo irányában haladtak. A támadás váratlan volt és eleinte a görög csapatok meghátráltak, de aztán a törökök ellen fordultak és visszaverték őket. Hetven török halott maradt a téren, a görögök közül négy ember esett el és öt megsebesült.

London, okt. 25.

A Daily Mail athéni távirata szerint a görög csapatok orvosai az előnyomulás után minden kútat megvizsgálják, hogy nem mérgezték-e meg a vizet a törökök.

A kirkilisszei győzelem.

Sztára-Zagora, okt. 24.

Csütörtökön este hat órákor érkezett meg Kirkilissze bevételének híre. A várost a bolgár csapatok délelőtt tizenegy órákor vették birtokukba, a török helyőrség délkeleti irányban Bonar Hissar felé menekült, rengeteg municiót hagyván az elveszett városban.

Az ostrom rengeteg vérvesztéssel járt mindkét félre nézve. A bolgárok korán reggel hatalmukba kerítették azt az erődítmény-sort, amely Drinápoly és Kirkilissze közt húzódik. Már tegnap elfoglalták Maras Havarast, amely nyolc kilométernyire fekszik Drinápolytól, úgy hogy Drinápoly ostroma minden percben megkezdődhetik.

Drámai küzdelem játszódott le Tirnovo birtokáért, a harc bővelkedett borzalmas részletekben. — Tegnap előtt Kadikójt és Jurustét vette be a bolgár sereg. Kadikójt előtt a török csapat fehér zászlót tűzött ki, de mikor a bolgárok beszüntették a tüzelést és a törökök felé közeledtek, ezek gyilkos sortűzet zúdítottak rájuk.

A bolgárok erre az egész török csapatot lemészárolták. Drinápoly előtt fekszik a Kasalagacs erőd, ahol a bolgárok védelmi pozíciót foglaltak el. Ezt a biztos hadállást most már elhagyták és visszatarthatlan előnyomulásban vannak a drinápolyi erődítmények felé. A harmadik bolgár sereg, amely Malkó Tirnovót elfoglalta, tette lehetővé, hogy Kirkilissze bolgár kézre kerüljön.

Drinápoly körülzárása.

Sztára-Zagora, okt. 25.

Drinápoly körülzárása befejezett tény, mert a bolgárok egy másik erősebb hadosztálya az erődök alá vonult és összeköttetésbe jutott a harmadik bolgár sereggel, amely Tirnovo felől közeledik és egyenesen vonul Kirkilissze felé.

Üszküb veszedelemben!

Zimony, okt. 25.

Tegnap Rumandvonál heves harcok voltak. A szerbek 2 török ágyút zsákmányoltak és meghátráltatták a törököket, akik jelentékeny veszteséggel menekültek Üszküb gyöngye erődítménye mögé. S mivel az erőd gyöngye a katonák fáradtak, Üszküb bevételé mindennap várható.

A bolgár sereg Drinápolynál.

Szófia, okt. 25.

A bolgár hadsereg előőrsei benyomultak a drinápolyi külső pályaudvarra.

Csata egy szorosban.

Athén, okt. 25.

A kummunciádesi szorosban egész éjjel szörnyű harc folyt a görögök és a török csapatok között. A vérengzés irtózatos. Két görög zászlóalj teljesen elpusztult. Gribovo mellett azonban a törököket visszaverték.

A nagyhatalmak álláspontja.

Bécs, okt. 25.

Ma egy igen magas állású diplomata a következő kijelentéseket tette:

— Az eddigi harcok nem döntő csaták. Politikai és katonai szempontból nem bírnak nagyobb jelentőséggel. A nagyhatalmak nem lépnek közbe, mert rendezni óhajtják végre a balkáni kérdést.

Oroszország és Franciaország az eddigi sikerek alapján akarják Törökországot a békére kényszeríteni. Ez azonban aligha fog sikerülni. Ausztria és Magyarország nem avatkoznak a háborúba. Megvárják annak teljes lezajlását.

Politikai hírek.**A kormány tervei.**

A tegnapi minisztertanács három óra hosszat tartott és az a körülmény ellenzéki körökben azt a hitet támasztotta, hogy a kormány tagjai a nagy függő kérdésekben nem értenek egyet. Azt mondták az ellenzéki híradások, hogy különösen a horvát katonai diktatura kérdése az, amely éket vert a kormány egyetértő munkája közé. Ezt a hirt hamarosan megcáfolta az a körülmény, hogy Josipovich horvát miniszter nem is vett részt a miniszteri tanácskozásban és így természetesen a miniszteri tanács nem is foglalkozhatott a horvát kérdéssel.

Illetékes helyről szerzett információk szerint a kormány minden erővel arra törekszik, hogy a novemberi delegációs ülés után eredményesen dolgoztassa a képviselőházat. Az a körülmény, hogy a pénzügyi bizottság már e hó 28-án megkezdte a költségvetés tárgyalását, azt bizonyítja, hogy a kormány a delegációk után legelső sorban az 1913. évi költségvetés letárgyalását akarja megkezdni. Ezután sorra következik a nyugdíjtörvény, melyet több gazdaságilag vagy igazságügyileg fontos javaslat tárgyalása követ. A miniszterelnök november hónapban beakarja terjeszteni a választói reformot is, amely jelenleg legtöbb munkát ad neki. Tisza István gróf tegnap hosszasan tárgyalta Némethy államtitkárral, a javaslat kodifikátorával.

Kossuth Ferenc nyilatkozata.

Az október 30-iki ülésről, illetőleg az ellenzék taktikájáról Kossuth Ferenc a következőképpen nyilatkozott:

— A szövetkezett ellenzék vezérő-bizottsága, az ugynevezett kilencesbizottság, hétfőn, folyó hó 28-án délelőtt 10 órákor

tart ülést lakásomon. Az intéző-bizottság ugyanaz nap délután 5 órákor a függetlenségi és 48-as párt Rákóczi-uti körhelyiségekben. Minthogy a politikai helyzet az intéző-bizottság legutóbbi ülése óta nem változott, könnyen ki lehet találni, hogy mi lesz az intéző-bizottság határozata és az ellenzéki pártok magatartása. Én azonban még ennek a határozatnak sem akarok nyilatkozatommal prejudikálni.

Gróf Károlyi Mihály a horvát helyzetről.

Gróf Károlyi Mihály a horvát kérdéssel a következőleg nyilatkozott:

Még mindig el nem tudom képzelni, hogy a többség egy percig is megtűrje helyén és tovább támogassa azt a miniszterelnököt, aki képes lenne ahhoz hozzájárulni, hogy Horvátországban a katonai diktatúrát létesítsék. Ezt a hihetetlen tervet és a magyar állam területi integritása ellen intézett támadást ami legádázabb ellenségeink eszeltek ki és nem hiszem, hogy még Lukács László is képes legyen ehhez hozzájárulni. Az senki előtt nem lehet egy percig sem kétséges, vagy vitás, hogy ez által a magyarok és horvátok között feltétlenül szükséges harmónikus együttérzés megteremtődne, vagy csak előmozdítatnék is. Ez azt jelenti, hogy Magyarország számára elvesz Horvátország. Más államokban még ha egy elvesztett csata után is egy miniszterelnök belemenne az ország területének megsemmisítésébe, az ország egy részének elajándékozásába, — mondom, még egy veszített csata után is megköveznék és elkergetnék helyéről az ilyen miniszterelnököt. Minknek csak találjon ki valaki egy hazugságot, amely a látszatot megóvjá, rögtön megalkusznak a lelkiismeretükkel a politikusok.

A város költségvetése a tanácsban.**Nem lesz fizetésrendezés.**

Nagyvárad város tanácsa tegnap délelőtt és délután folytatta a város jövő évi költségvetésének tárgyalását. A végeredmény azonban még sehol sincs, mert sok tételre nézve nagyon elágazók a tanácsstagok véleménye.

A tanács tagjainak egy része, élén a polgármesterrel, arra törekszenek, hogy lehetőleg elkerüljék a közköltő emelést, vagy legalább is a minimumra szorítsák azt.

A tegnapi ülésen a polgármester bejelentette a máv. üzletvezetőség ügyében folytatott tárgyalásokat. A polgármester felmegy e tárgyban a fővárosba, hogy folytassa a tárgyalásokat, mert még a novemberi havi közgyűlés elé akarja terjeszteni az ügyet.

A polgármester bejelentését tudomásul vették.

A költségvetés.

Ezután rátértek a költségvetés tárgyalására.

Ismét a személyzeti kiadásokat vették elő.

A polgármester javasolta, hogy általános elvként abban állapodjanak meg, miszerint csak azokat a fizetés változtatásokat vegyék a költségvetésbe, amelyeket a városi törvény előír: a családi pótlékot. — A drágasági pótlék, fizetés javítás stb. iránti kérényeket hagyják figyelmen kívül a normális költségvetést állítsanak egybe.

Gerő Armin rámutat a tisztviselők nyomára. A tisztviselők remélték, hogy hely-

zetükön javít a város. Szép a normalis költségvetés, de ezzel a tisztviselők nem lagnak jól. Ilyen eljárásból kára lesz az adminisztrációnak. Az államvasutak gondoskodnak, hogy tisztviselőik ki ne legyenek uzsorázva, csak a város nem tesz ez irányban semmit.

Lukács Ödön szerint általános elvként nem lehet kimondani, hogy a fizetésrendezések tárgyában beérkezett kérvényekkel nem foglalkozunk, mert ezek között olyanok is vannak, amelyek jogfentartást követelnek. Azt kimondhatják, hogy fizetésemelést nem adnak.

Rimler Károly azt látja, hogy a tárgyalás menetére nézve szükséges, miszerint a nem törvényen alapuló kérelmet a tárgyalás végére hagyják. A fizetések javítása nagy közköltőemelést eredményezne.

A hirdetések ügye.

Ezután a lapok hirdetési átalányát veték elő.

Bordé Ferencnek az a véleménye, hogy a hivatalos hirdetményeket csak a Városi Közlönyben és falragaszok útján tegyék közzé.

Ez ellen többen állást foglaltak, és ezt kivihetetlennek mondták.

Komlóssy József reformálni akarná a hirdetések dolgát. Csak a szükséges hirdetéseket tegyék közzé, díjazás mellett.

Lukács Ödön szerint ez négyszer akkora összegbe kerülne.

Gerő Armin a nem hirdeti, hanem általános hirdetés monopoliumot a város kezébe venné. Ez évenként 10,000 koronát jövedelmezne. A monopoliumot nem adják bérbé.

Az Uj Nagyváradnak az évi 800 korona hirdetésátalányt bevették.

A rendőrség drágasági pótléka.

Szűcs Géza főszámvéző a rendőrség eddigi 8000 koronányi drágasági pótlékát szintén törölni akarta, az ülés elején elhangzott elvi megállapodás alapján.

Gerő Armin ez ellen erősen felszólt. A rendőrök a silány fizetés mellé már évek óta kapják ezt a csekély pótlékot. Ha így akarnak tárgyalni, akkor ő itt hagyja a tanácskozást. Ezzel elakart távozni, de azután belátták, hogy a rendőrök nagyon is rászorultak a drágasági pótlékra s azt bennhagyták.

A dr Grósz Menyhért által javasolt politechnikumra szükséges összeget, az egész kérdéssel együtt kikapcsolták.

A Mensa Akademia eddigi 200 korona segélyét 1000 koronára emelték fel.

A kereskedelmi és iparkamara évi 3000 korona segélyének dolgát függőben hagyták.

A délutáni tárgyalás.

Délután folytatta a város tanácsa a költségvetés tárgyalását.

A főszámvéző kimutatta, hogy az eddig felvett és megszavazott 4,512.571 koronás kölcsönösszegből a jövő évre még 759.430 korona áll rendelkezésre.

Ezen összegből a következő kiadások várnak fedezetet: a közöspartfal építési hátaléka 11000 K, az utkaparóház építéséből fennmaradt tartozás kifizetésére 1000 K, a gyermekórház csatornázása 3209 K, a tüdőszanatórium csatornája és vízvezetékeiért 44,696 K, a szennyvíztelep lefolyó csatornája 5258 K, Nomda-, Liget-, Menház-utca csatornázása 16000 K, a vízmű kibővítésére 176,000 K, színházi záporkészülék 2900 K, a gazdasági egyetel telkének ára 136690 K, az Apolló építésére a jövő évi részletre 335000 K, (150000 koronát a nyugdíjalap fedez); ezekkel az egész 759430 K ki van merítve.

Lukács Ödön a munkaházak építési költségeinek félévi annuitását is felvételni kívánja, mert az 1913. évben sem az államszegélyt, sem lakbéréket még nem kap a város. Az építést pedig elhalasztani nem lehet.

Hosszu vita kerekedett ebből, mert a tanácsstagok nagyobb része ezt az annuitást is az építkezésre felveendő kölcsönből akarja fedezni s így ez a költségvetést nem érintené.

Lukács László álláspontját dr Thury László is osztotta.

Komlóssy József ellenzi Lukács felfogását, mert akkor a vágóhid és más megszavazott intézmény annuitását is fel kellene venni.

A vitát a polgármester szakította félbe azzal, hogy a tárgyalást ma, szombaton délelőtt folytatják.

Egy ő ült szülei ellen.

Izgalmas mozijelenetek játszódtak le tegnap délelőtt a Temető-utcától kezdve keresztül a Pray György-utcán egészen a vasuti állomásig. Egy fegyházból kikerült ember: Zetényi János megőrült és kést fogott két öreg szülejére.

A borzalmas jajveszékélés fölverte az egész városrészt csendjét, megteltek kíváncsi fejekkel a parányi ablakok és száz főnyi izgatott publikum rohant a rettenetesnek készülő családi dráma nyomában.

Reggel kilenc óra volt, amikor Zetényi János beállított szüleinek Temető-utca 14. sz. a. lakására.

— Megjöttem — szölt, levetette magát a diványra. Szülei rendkívül megörültek, hiszen másfél évi súlyos raboskodásból tért haza szabadon a fiuk. Azt hitték, hogy János is ennek örvend, amikor állandóan kacagott, ujongott és fel-le futkosott a kis lakásban.

— Szegény Jani — mondta az anyja, — hogy örül a szabadságnak.

Kínálták minden jóval s az anya dus reggelit készített fia számára. Biztatták, hogy egyék.

Ezen aztán megütközött János. Elkezdett ordítani és vérbeborult a szeme.

— Engem ugyan nem fognak kényszeríteni arra, hogy felhasítsam a fejem.

A szülők megdöbbenek. Nem sejtették, hogy a felnőtt ember agyát megtámadta a rettenetes betegség, mely elhomályosítja az értelmet s élőhalottá teszi az embert. Azt hitték, hogy tréfál János, hiszen ni lám! Ő maga is nevet hozzá! . . .

De a következő percben

*felkapta a tenyéryni széles tészta-
vágó kést és örült hadonázással
apja felé közeledett.*

A szülők a rémülettől halálsápadtan ugrottak fel az asztaltól. Az ijedség ónsúlylyal nehezedett rájuk s lábuk gyökeret vert.

Csak akkor szabadult ki száraz torkukból az éles sikoly, mikor a megőrült férfi belevágott a bárd alaku késsel édes apja bal tenyerébe, amelyet ez védelméül maga elé tartott.

Piros vér fröccsent a fehér abroszra s ettől az örült egy percre megtántorodott. A szülők pedig eszeveszett futással igyekeztek kifelé menekülni.

Az üldözés.

Székeken keresztül bukva, az üveges konyhaajtót betörve, merő véresen s lángoló szemekkel vetette magát Zetényi János menekülő szülei után. Az emberek kitódultak a kétségbeesett segélykiáltásokra az utcára, de nem merték utját állani a konyhakéssel hadonászó örültnek.

A szülők a Pray György-utcán menekültek a vasuti állomás felé. Figyelmes lett

a szokatlan kiabálásra az öreg Kerekes őrmester és nyomban küldte Karácsonyi Mózes rendőrtizedest, hogy nézze meg, mi az? Karácsonyi sietve tartott az utca torkolata felé s éppen vágta a kést az örült anyja karjába.

A rendőr rákiáltott:

— Ne bánts! —

Erre az örült eleresztette anyját, aki ájultan rogyott össze. Eldobta a véres kést és félig meggörnyedve, alázatos tekintettel közeledett a rendőr felé, aki karonfogta és gyorsan megkötözte.

A meghajszolt, kimerült szülőket az ismerősök vitték haza. Azonnal telefonáltak a mentőkért, akik a rendőrségre vitték az örült embert.

Dr Barna Ármin t. orvos megvizsgálta s konstataálta, hogy köz- és önvészélyes örült. Réz Bertalan rendőrkapitány pedig azonnal intézkedett, hogy beszállítsák az elmeorházba.

KABOS GYULÁT

a Diadal-kávét látja el ötletekkel.

No lám, lám! . . . Hát Kabos Gyulát is előbb leplezzük le, mint Szigligeti Ede szobrát. És nem is mi rántjuk le róla a leplet, hanem egyik igen távoli vidéki lap, a Bácskai Napló.

Kabos Gyulának tudvalevőleg utólérhetetlen népszerűsége van. Ezt ő maga is tudja. Azért szokta aztán fölényes, gögös hangon mondani, mikor egy jó darab megy, amelyben ő nem játszik s valaki megkérdi tőle:

— Kabos, te nem játszol ebben a darabban?

— Hát persze hogy nem! Hát mi vagyok én?

Darabmentő? . . .

Most ugyanennek az utólérhetetlen népszerűségnek a másik oldala fordul felé a Bácskai Napló tegnapi számából.

— Hja, hiába! . . . A nagyság nagyság! A nagyságnak megvannak a maga kellemes és kellemetlen terhei — mondta mesterkélten rezignációval tegnap délután Kabos, amikor elolvasta az alábbi reklámhirdetést:

A Király-színház új komikusa.

Ertesülésünk szerint a Király-színház igazgatósága tagjai sorába szerződtette Kabos Gyulát a nagyváradi Szigligeti-színház kiváló és népszerű komikusát. Egyik munkatársunk fölkereste Kabost és társalgás közben azt kérdezte tőle, mi annak a titka, hogy a színpadon sohasem fogy ki az új ötletekből és játéka oly invenciózus. Mire a kitűnő komikus elmondta, hogy minden próba és minden előadás előtt egy-egy csésze két elefánt védjegyjű Diadal kávét iszik, mely a legjobb kávék keveréke és a tulajdonos saját módszere szerint olyképen van konzerválva, hogy ízét és zamatját évekig megtartja. Kapható minden jobb fűszerkereskedésben, csak a védjegyre és a zárt csomagra ügyeljünk.

Mint méltóztatnak látni, egy rendkívül élelmes reklámról van szó, amelyből persze egy szó sem igaz. Igaz, hogy Szabadkáról, ahol az illető lap megjelenik, egy kicsit bajos és költséges dolog volt Kabos Gyulát direktre itt Nagy-Váradon «felkeresni» s «társalgás közben», — csak ugy sundán-bundán meginterjúvolni, hogy honnan szerzi kacagató, burleszk ötleteit, node az ilyen elírás könnyű hiba ilyen fényes ötletnél.

A színház körül persze faggatták Kabost — különösen Szarvasi Soma, — hogy miért éppen az ötletei származására kíváncsiak Szabadkán?

Kabos megmagyarázta:

— Először is, mert én vagyok a Király színház leszerződtetett tagja s nem Szarvasi Soma, másodsor mert valamikor én ott voltam színész Szabadkán.

Azonban kijelentem, hogy soha Diadal kávéfőző nem jttam.

— No pedig szükséged volna rá — jegyezte meg Soma bácsi.

Heccelték is Kabost:

— Hiszen ezért a reklámért honoráriumot kérhetsz.

— Nem kérek én! . . . Addig nem bánom őket, amíg egy cipőkrémét el nem neveznek rólam.

Zongorák, pianinók és harmóniumok

legsolidabban vásárolhatók és bérelhetők :-:

RUGÁN

zongora termében Szent János-utca 6. szám.

HÍREK

A Népszövetség vasárnapi ünnepélye.

A nagyváradi Katholikus Népszövetség rövid fennállása óta gyönyörű, eredményes akciókkal mutatta meg, hogy égetően szükség volt rá és már is leszegezhetjük, hogy a keresztény restauráció érdekében olyan munkát végzett, olyan eredményeket ért el, amelyek itt nálunk, Szent László városában hatalmas lépések vitték előre a katolikus restauráció ügyét.

Több mint másfélezer tagot számlál már a Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete s most már igazán van Nagy-Váradon bátor keresztény közvélemény, van cselekvő képes, dolgozó, érzékében, gondolkodásában, tettében és nemcsak a templomban, hanem kint az életben is a krisztusi eszmék alapján álló hatalmas és mindig növekedő tábor.

Az együttérzés, az összetartás növelésére, fényes céljai elérésére gyors egymásutánban tartja az ünnepélyeket, amelyek nemcsak külsőleg impozánsak, hanem amelyeknek megvan a nagy, szép, tényleges eredményük.

A legközelebbi ünnepélyes értekezlet, mint azt már megirtuk, most vasárnap délután fél öt órakor lesz a főgimnázium disztermében. Belépő jegyül a meghívó, vagy tagsági igazolvány szolgál. A meghívókat már kibocsátották. Aki esetleg nem kapott meghívót és igényt tart rá, forduljon Székely Lajoshoz a Népszövetség jegyzőjéhez (Körözs-u. Dudek ház.)

A minden ízében fényesnek, nagyszerűnek ígérkező ünnepélynek vezérszónoka Pálffy Béla, gyomai plébános, akit nem szükséges Nagy-Váradon újból bemutatnunk, kivüle beszélni fog dr. Papp Károly ügyvéd. Azután szavalatok, ének- és zeneszámok egészítik ki a fényes műsort.

* A Szent László-híd kicserélése. A Szent László-téri vashíd tagadhatlanul nem valami diszes alkotmány a város legszebb pontján. Tárgyaltak is sokat már a felett, hogy vagy kidiszítsák, vagy diszebb új hiddal cseréljék ki, de a pénzkérdé-

sen mindég megakadt és valószínűleg még sokáig meg is fog akadni a dolog. Tegnap délután Eltető Ákos műszaki tanácsos közbejöttével értekezlet volt ismét ebben a kérdésben, amely azonban csak információ jellegű volt. Keresték a módokat, hogy miként lehetne a hid régen vajdó kérdését megoldani. Felmerült az a régi eszme, hogy a hid felső, idomtalan vasszerkezete helyett, a hid alá kellene beépíteni az egész terhet viselő vasszerkezetet. Ez azonban kivihetetlen, mert magas vizállásnál nem maradna elég tér a víz és a vasszerkezet között. Magasabbra pedig a környék miatt nem lehet a hidat emelni.

* A szalontai előljáró választás. Biharvármegyében a múlt év december havában voltak az általános községi tisztújító választások megtartva. Nagyszalonta község polgársága is választott, még pedig a község munkapárti érzelmű lakosai közül. A választást azonban megfélembizték a függetlenségi párti választók. A nagyszalontai járási főszolgabíró egy ideig visszatartotta a felebbezést, mert azt gondolta, hogy vissza fogják azt vonni. Ez azonban nem történt meg s így a felebbezés a vármegye törvényhatósága elé került. A törvényhatóság elutasította a felebbezést, mert beigazolvá látta azt, hogy a választás szabályszerűen folyt le. Az alispán visszaküldte az iratokat a szalontai főszolgabírósághoz, hogy értesitse erről a felebbezőket.

* A népszövetségi címtár jövő hét első napján sajtó alá kerül. Sziveskedjenek azok a csoportvezetők, a kiknél a címtár részére neveket előjegyeztek, a címeiket és begyűlt összegeket legkésőbb október 27-ig Székely Lajos jegyzőhöz juttatni. Azok a népszövetségi tagok, kivált iparosok és kereskedők, a kik nevüket, foglalkozásukat és lakásukat az 1600 példányban megjelenendő címtárba közzé akarják tétetni és e végből még nem jelentkeztek, legkésőbb okt. 27-ig még mindig jelentkezhetnek. A címtár foglalkozási csoportok szerint fogja feltüntetni a jelentkező népszövetségi tagok nevét és lakását s mivel a címtárt a népszövetségi naptárhoz mellékelve minden népszövetségi tag megkapja, ez a legalkalmasabb és legolcsóbb mód a hirdetésre. A név, lakás és esetleg telefonszám közzététele csak 30 fillérbe kerül. A címtárba csak népszövetségi tagok vétetnek fel, mert a cél: a tagok összetartását fokozni, a figyelmet egymás támogatására felhívni.

* Wladimir mester terve. A legvakmerőbb pilóta: az orosz származású Wladimir Kuslakow merész és szenzációs tervvel foglalkozik. Nem akar mögötte maradni Lányi Antalnak, aki olyan bravuros repülést produkált legutóbbi debreceni nagyváradi turautjával. Wladimir most a legelső szép napot várja és Kolozsvárról át fog repülni Nagy-Váradra. A terv kétségtelenül igen vakmerő és roppant kockázatos, mert az út hegyek s erdők felett vezet át. S annál szenzációsabb a terv, mert Wladimir magyar magassági rekordot akar teremteni.

* Belényesi apróságok. Hogyan mulat a főpincér Belényesen? Valaki egyszer ezt kérdezte Belényesen s most megmutatta a Markovits-féle vendéglő főpincérére. Jó napja volt, tegnapelőtt, tehát jó kedve is lett estére. Megvárta, amíg kiürül a vendéglő s aztán ment mulatni ő is. Magával hívta a vendéglő kasszíróját s együtt mentek mulatni a Royal kávéházba. Pár perc

mulva már hangos volt a kávéház a mulatók dalától. Mulattak reggelig. Ekkor azonban eszébe jutott a főpincérnek, hogy most ő is ur, megakart mutatni, hogy tud ő is mulatni. Felkapott egy boros üveget s törni kezdett. Annyira belejött a törésbe, hogy mindent darabokra tört, amit csak lehetett. Természetes, hogy e kis „zajlásnak” folytatása is lesz, még pedig a bíróság előtt. A főpincér ellen megindították az eljárást.

A lovagias főpincér. — Lovagias ember vagyok — gondolta magában a városi vendéglő pincére tegnap. Gondolatainak hangos kifejezést is adott. Valami miatt összeszólalkozott a kasszíróval. A kasszíró valami olyat mondott neki, ami láthatólag sértette az ő lovagiasságát. Fogta tehát az egyik pincért s — amint azt másoktól látta — kihívta a kasszírót a folyosóra, hogy elégtételt vegyen magának. A kasszíró gyanútlanul ment ki, de meg bánta. Alig lépett ki az ajtón, előtte termett a lovagias főpincér és — se szó, se beszéd — pofon ütötte. A kasszíró kiáltani kezdett. A kiabálásra figyelmes lett egy belényesi uri ember s belépett a folyosóra. A főpincér azonnal kerekelt oldott, de az uriember még látott azért eleget. Bement tehát az étterembe s oda ment a főpincérhez.

— Maga az a lovagias ember? — kérdezte tőle. Aztán feleletet sem várva, jobbról-balról pofonütötte a lovagias főpincért. Persze ennek is a bíróságnál lesz a folytatása.

A harmadik már komolyabb dolog.

A bolgár kertészek, amikor meghallották, hogy hazájukban kiütött a háboru, haza utaztak, hogy beálljanak a bolgár hadsereg harcosai közé. Belényesen hagyták családjukat s még el nem adott áruikat. A bolgár családok egymáshoz közel laktak s termésük a földbe vájt üregekbe volt téve. A minap az egyik bolgár család tagja ijedten vette észre, hogy a vermekből valaki lopott. Ezért pár éjjel lesbe álltak. Látták a tolvajt, de megszólítani nem merték. Elmentek tegnap délelőtt a főszolgabírói hivatalba s ott panaszt tettek a tolvaj ellen. A csendőrség nyomban elment Papp Miklós nevű belényesi emberhez s házkutatást tartott. A lopott árukat majdnem mind megtalálták Pappnál, akit a csendőrség tartóztatott és átadott a járásbírósnak.

* Megégett gyermek. Tegnap délután rémes tüzhalált halt Szegies Eszter székelyhidi 4 éves leány. Édes anyja kiment az udvarra s a konyhában hagyta 4 éves leánykáját. A leány játszani kezdett az ajtóban, majd játékközben bezárta azt. Amikor látta, hogy nem tudja kinyitni, a konyhában levő tüzhelyhez ment játszani. Addig játszott a tüzzel, míg ruhája meggyulladt. A gyermek sikoltozni kezdett. A sikoltozásra figyelmes lett az udvaron dolgozó anya is, aki beakart menni a konyhába, de az ajtót zárva találta. Baltát ragadott fel s azzal törte be az ajtót, de ekkor már teljesen összeégett a gyermek s halva feküdt a tüzhely előtt. A csendőrség megindította a vizsgálatot, hogy nem gondatlanság okozta-e a gyermek halálát.

* Teleky-utca aszfaltozása. A Szent László-tér aszfaltozása most még jobban előtérbe tolt az odatorkolló utcák aszfaltozásának kérdését. Most nem lehet a Szent László-tér aszfaltját tisztán tartani, mert a szomszédos utcákról a szekerek ráhordják a sarat. Tegnap 34 Telekey-utcai háztulajdonos adott be kérvényt a városhoz, amelyben kérik, hogy a Teleky-utcat is aszfaltoztassa ki a város. Ezen utca oly óriási forgalmu, hogy megérdemli a város gondoskodását és áldozatkészségét. Kérik, hogy az utca aszfaltozásának kérdését úgy készítse elő a város tanácsa, hogy a jövő évben a munkálatok megkezdhetők legyenek.

* Horvátok az irgalmasok ellen.

Zágrábról jelentik a Magyar Kurirnak: Thuróczy Kornél, a betegápoló irgalmasrend magyarországi tartományi főnöke Koch Róbert rendtag kíséretében Zágrábrban tárgyalásokat folytatott tegnap a városi hatósággal, valamint a horvát országos kormányval a város legszebb helyén a Jellasi-téren lévő irgalmas-gyógyszertár és nagy arányú irg. kór-nak városi, kormánykezelésbe való átengedése iránt. A tulzó horvátoknak ugyanis nem tetszenek a város szívében ősidők óta rezideáló magyar irgalmasok, akiknek azt az ajánlatot tették, hogy bizonyos pénzbeli kárpótláson felül új rendházat és kisebb méretű kórházat építenek nekik, csak menjenek ki a Jellasi-térről. Thuróczy rendfőnök természetesen azon igyekszik, hogy a rend számára minél nagyobb anyagi kárpótlást kapjon a kitelepítendő klastromért, amely Horvátországnak legnagyobb és legmodernebb kórházát foglalja magában.

* **Megtámadott jegyző.** Tegnap éjjel a váradi vasúti állomáson a belényesi vonatra fel akart szállni Bodó László volt községi jegyző, akire állítólag Czigány János és Czigány Flóra, dusafalvi lakosok között régen haragszanak. A két paraszt ember kést rántott Bódi Lászlóra, azonban a váradi rendőrökönként a két paraszt embert lefűlelte, ártatlanná tette. Bekísérték a rendőrkapitányi hivatalba. Életveszélyes fenyegetésért az eljárás folyamatba tétetett.

* **Meghívó.** A Katholikus Legényegylet ifjúságával Nagyváradon 1912. évi október 27-én zártkörű *táncvizsga-bált* rendezek, melyre a n. érdemű közönség szíves pártfogását kérem annál is inkább, mert külön erre meghívók nem lesznek kibocsátva. A rendes tánczokon kívül bemutatom növendékeimmel a Magyar társalgót sarkantyúval, Tündérek fátöltő táncát görög mellett és végül a spanyol király küldönce táncát spanyol ruhában dobszó mellett. E táncokat még senki sem mutatta be itt s így már érdekességénél fogva is elsőrendű lesz az estélyen. Maradok mély alázattal *Harlitska Nándor*, okleveles tánc-tanár.

* **A német, francia és angol nyelvekben** tökéletes kiképzést nyerhetnek legalább középszintű műveltséggel bíró egyének a Rose-rendszerű nyelviskolában (Bémer tér 1. szám). Beiratkozás mindenkor. Tandíj óráként és személyenként 1 korona 50 fillér.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

Valódi Amerikai és Chas-sala cipők, legjobb Bor. alino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szereshetők be.

x **Kossuth-utca** 6. számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

x **Azonnal kiadó három szoba és fürdőszobából álló lakás, Kaszárnya-utcán MIKUSSAY-nál.**

x **Karaguly E.** úri szabó-üzletét november hó 1-től Rimanóczy-utca, Guttmann-házba helyezi át.

* **Uj Lexikon.** Révai-féle (eddig 5 kötet jelent meg), továbbá mindenféle könyvek Benkő Artur Rákóczi-uti könyvkereskedésében. Antiquar könyveket jó áron veszek.

x **KIADÓ 3 szobás lakás, évi bér 600 korona. Kálvaria u. 23. P. G.-nél.**

x **Ungváry Gergely** könyv- és papirkereskedése Nagyvárad, **Rákóczi-ut** (Orsoiay-árda). Ajánlja dús felszerelt raktárát, **szépirodalmi és ifjúsági** könyvekben, valamint **legújabb művészi lapokban.**

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Kérek egy koronáért** finom Színházi vegyes cukorkát. Ugyan kérek hát elég lesz az. O igen, mondhatom, hogy Budapesten nem létezik az a rendszer, mint az itteni Aszódy Mihály cukorka és csokoládé specialista üzletében, hogy egy koronáért ilyen szép csomagolású és finom vegyítékű bonbonokat adjanak; ha színházba mentek, ajánlom. Fő üzlet a Kossuth-utcán, fióküzlet Kert és Szacsvai-utca sarkán a «Cukorka Király». Rákóczi-uti cukorka-üzlet az Orsoiay zárdában előkészületben, közvetlen a különlegességi tőzsde mellett szeptember havában megnyílik. Telefon számok: fő-üzlet 635. «Cukorka Király» 10-16. Színházi cukorka üzlete 610.

x **TÚZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszent házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutná.

Tanulót

fizetéssel felvesz a

Nagyvárad Tisztviselők Fogyasztási szövetkezete.

Középszintű

magánvizsgára, érettségire, javító vizsgákra **egész nyáron** dr. Kallay-féle szemináriumban (Budapest, IX. Lónyay-utca 18 b. Telefon 125-38.) Eredményei köz-tudomásulag kiadóak.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szombat: Hivatalnok urak.

Cornevillei harangok. Vasárnap délután a bűbajos muzsikájú operettet, a Cornevillei harangokat tűzte ki előadásra a színház igazgatósága. Hatalmas énekszerpe lesz a darabban Ponghónak, a színház

gyönyörű hangú baritonistájának. Az operett-ensemble ebben a darabban érte el eddig legfrappánsabb sikerét. Jegyek már válthatók az előadásra.

Limonádé ezredes. A Szigligeti-színház művészgárdája már teljesen elkészült a Limonádé ezredes vasárnap esti bemutatójára. A darab szövege igen ötletes és mulatságos. Eredetileg az ezred asszonyai volt a címe a pompás operettnek, melyet Lipschütz és Horst írtak, akiket a Kék egér című szenzációs bohózatból előnyösen ismer az színházpublikuma. A közönség nagy várakozással tekint az érdekes premiér elé.

Hivatalnok urak. Ma este Földes Imre nagyhatású társadalmi színművét a Hivatalnok urak-at adják a Szigligeti-színházban. Az a nagyszerű, mely ezt a minden ízében modern színművet eddig az ország minden színpadára elkísérte, bizonyára ma este nagyszerűen fog megnyilvánulni a Szigligeti-színházban is.

TANÜGY

Analfabéta tanfolyamok Bihar-megyében. Megírtuk már, hogy az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület felvette kerületébe Bihar-megyét. Az AMKE átírt Fráter Barnabás alispánhoz és kérte, hogy tudassa vele azon községeket, ahol a legsürgősebben kellene felállítani az ifjúsági egyesületeket és az elemi iskolai tanulók napközi otthonát. Az egyesület analfabéta tanfolyamokat is fog tartani. Ezt már több helyen meg is kezdték Vasady Lajos kir. tanfelügyelő vezetése alatt.

IRODALOM

Világbolondító Tomkó János.

— Karácsonyi felolvasása. —

Kiváló történetírónk *Karácsonyi János* legrégebbi okleveleink kutatása és tanulmányozása közben nemesak arra jött rá, hogy melyik közülük a hamis oklevél, hanem fáradhatatlan buzgalmával, nagy tudományos apparátusával és éles judiciumával kikutatta azt is, hogy ki koholta e hamis okleveleket és miféle indok vezette erre a hamisítót.

Erről számolt be a Magyar Történelmi Társaság legutolsó gyűlésén, melyet folyó hó 24-én tartottak a Magyar Tudományos Akadémia heti üléstermében. Ez ülésen *Iványi Béla* választmányi tag mutatta be *Karácsonyi János* rendes tag „*Világbolondító Tomkó János*” című dolgozatát. Tomkó János nagystilű szélhámos volt, aki céljainak megfelelően hamisította a történelmet. Nemesak a magyarokat csapta be *Sylvester* bulla koholásával, hanem, mint újabban kiderült, saját honfitársait, a szlávokat, horvátokat is.

Ő állította azt, hogy *Justian* császár szláv eredetű volt és hogy tulajdonképpen *Uprandának* hívták. Saját uralkodóját, III. *Ferdinándot*, azzal csapta be, hogy Nagy *Konstantin* császártól származtatta le; persze, szintén költött adatok alapján. Célját azonban, t. i. azt, hogy valóságos püspök legyen, még sem érte el. Mint III. *Ferdinánd*

titkos tanácsosa és zágrábi kanonok halt meg 1637-ben.

A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után folyó ügyeket intéztek el.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

Elitették a hitvesgyilkos férjet.

Négy napos tárgyalás után tegnap este végre befejezést nyert Vajda Ruzsalin ügyének tárgyalása. Délelőtt ért véget a tanúk kihallgatása. A tárgyalás folyamán összesen körülbelül 70 tanút hallgatott ki a bíróság. A tanúk a gyilkosságra vonatkozólag semmi pozitív adatot sem szolgáltatottak Vajda Ruzsalin ellen.

Többen igazolták, hogy az asszony, a vádlott felesége, könnyelmű, kikapós asszony volt, de hogy Vajda Ruzsalin követte volna el a tettet, arra súlyos bizonyítékot nem tudtak szolgáltatni. A vádlott mindvégig tagadta bűnösségét, de ellene szólt az a körülmény, hogy a esendőrök előtt beismerő vallomást tett.

Délután elhangzottak a perbeszédék, utána pedig az esküdtek tanácskozássra vonultak vissza. Fél hat után hirdette ki az elnök az ítéletet, amely szerint a bíróság az esküdtek verdiktje alapján Vajda Ruzsalint hitvestáron, erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetésében mondta ki bűnösnek és ezért 4 évi fegyházra ítélte. Vajda Ruzsalin továbbra is ártatlanságát hangsúlyozta és az ítélet ellen ügyvédje útján semmisségi panaszt jelentett be.

Megakart szabadulni a katonaságtól. Kornye Tivadar mézgedi legény nagyon félt a katonaságtól s mindenáron megakart szabadulni a gyöngyélettől. Ezért egyszer, amint éppen fát vágott, levágta a jobbkeze mutató ujját. Ámde tettet többen is látták s így a törvényszék elé kellett állania érte. A törvényszék csupán 100 korona pénzbüntetésre ítélte, amit 10 napi elzárással pótolta.

SPORT

A holnapi sportszenzáció.

Régóta várt sportesemény fog lezajlani a NSE rendezésében a Rhédey-kerti sporttéren. A legjobb két nagyváradit csapat a NSE és a NAC fog találkozni keletmagyarország bajnokságáért.

Szenzációs mérkőzés lesz, mert a NSE jelenleg oly kitűnő erővel rendelkezik, hogy szinte lehetetlen elvesztenie ezen döntő jelentőségű mérkőzést. A NAC kitűnő formája eddigi kérézéseit mind imponáló stílusban nyerte meg, viszont az a NSE a DTE elleni csapatánál kétszerte erősebb csapatot tud kiállítani.

A randiózus mérkőzését Ujvári Ödön szöv. bíró fogja vezetni, aki a MTK-FTC. mérkőzést is vezette az idén.

Helyárok rendesek s a NSE tagjainak és hozzátartozóinak az 1 koronás sportjegy is érvényes.

A mérkőzés pontban délután fél 3 órakor kezdődik.

TÁVIRATOK

Eszterházy Alajos halála.

Bécs, okt. 25.

(Saját tudósítónktól.) Eszterházy Alajos herceg testőrkapitány ma Bécsben elhunyt.

A végrehajtó-bizottság értekezlete.

Budapest, okt. 25.

(Saját tud.) A munkapárt végrehajtó-bizottsága ma ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a munkapárt tagjait holnap este értekezetre hívják össze. Az értekezlet elé két indítvány fog kerülni. Az egyikben felhívják az ellenzéket, hogy foglalja el helyét a delegációkban. A másik indítvány arról szól, hogy küldjön ki a képviselőház egy pártközi bizottságot, a házszabályok revíziója céljából.

A nagybeteg cárevics.

London, okt. 25.

A Daily Mail pétervári tudósítója a hivatalos bulletinokkal ellentétben azt jelenti lapjának, hogy Alexis trónörökös állapota nagyon komoly. Az uralkodócsalád tagjaihoz az az értesítés ment Spalából, hogy a trónörökös hashártyagyulladásban betegedett meg. Az orosz fővárosban a legvadabb híresztelések keringenek, biztosat azonban természetesen nem lehet megtudni. A cárné egészen le van törve.

Kisiklott személyvonat.

Arad, okt. 25.

(Saját tud.) A Budapestről ide érkező délutáni személyvonat kisiklott. A mozdony, egy postakocsi, egy II. és egy III. oszt. kupé összetört. Krempánszky főkalauz, a vonatvezető és 3 utas súlyosan megsebesültek.

Kihallgatáson a külügy-miniszter.

Bécs, okt. 25.

(Saját tudósítónktól.) A király ma kihallgatáson fogadta Berchtold gróf külügyminisztert. A külügyminiszter a kihallgatáson pizai utazásáról tett jelentést Ofelségének.

Török veszteség.

Drinápoly, okt. 25.

(Saj. tud.) A törökök Kirkilissze mellett vívott harcokban tizenhat-ezer embert veszítettek.

A bajor trónörökösne halála.

München, okt. 25.

Az éjszaka meghalt Sorrentóban a belga királyné huga. Rupprecht bajor hercegnek, a leendő trónörökösnek, az elhunyt Károly Tivadar fiának neje. Néhány hét előtt Rupprecht herceg és felesége Frigyes hohenzollerni herceg nejével Olaszországba utazott, de a herceg visszatért, mert lejárt a katonaságnál kapott szabadságideje. A leendő trónörökösnet szívszélhűdés ölte meg. Rupprecht herceg még az éjszaka Sorrentóba utazott.

Az új Dreadnought.

Fiume, okt. 25.

Boroviczka Tivadar a haditengerészet főmérnöke Pécsre utazott, hogy a Danubius gyárában épülő új Dreadnought rézalkatrészeit a Pécsi Rézárugyárban átvegye.

Fényképező gépek

mindenféle kellékekkel.

Lorgnettek, hő- és lázmérők legnagyobb választékban. Javítások elvállaltatnak

PETRY ÁRPÁD

órá- és látszerész

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Tarsoly és Rieszó mellett a Rimán-ózy palotával szemben

Telephon (vidékre is) 181 sz.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradit fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Oszták hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	— — —	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	— — —	531.—
Közuti vasut	— — —	651.—
Városi villamos	— — —	373.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	713.—
Rimamurányi	— — —	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Hanincs meglegedve

szabójával, mert drága vagy rossz-szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Arverési hirdetmény.

A Nagyváradi város kezelése alatt levő Bottó-alap tulajdonát képező s Kisürögdi község határában fekvő, s a kisürögdi 27. sz. telekvi betétben foglalt ingatlan 1912. évi november hó 30 án délután 3 órakor a község-házánál megtartandó nyilvános szóbeli árverésen elfognak adatni.

Az ingatlan kikiáltási ára 300 kor. a bántapénz 30 korona, mely készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árverés megkezdése előtt teendő le alulírott kezéhez.

Az ingatlanra vonatkozó árverési feltételek alulírott hivatalos helyiségében és kisürögdi község előjárásánál a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Nagyvárad, 1912. okt. 22 én.

Komlóssy József,
tanácsnok
küldöttségi elnök.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

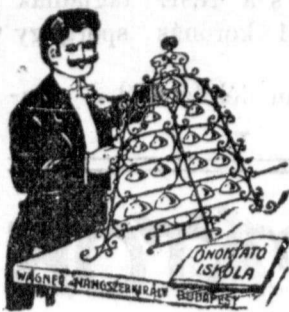
A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámlolt váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (töcassó olcsó díj mellett).

Előleget nyújt értékpapirokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó- és házakra és földbirtokokra.

Ujdonság! Ujdonság!

Tündér harangok.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. Kovácsolt vas állványon, 15 összehangolt ezüstfémcsengővel van ellátva. Erős szép kivitelben, verőkkel, tokkal, mész ajándékkal együtt csak 10 korona. Wágner a „Hangszer Király”

országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházaiban,
BUDAPEST, JÓZSEF-KORUT 15. SZÁM.

Óvás: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

Igen jó keresetre

tehetnek szert nők csipkehorgolással. Forduljanak válaszbélyeggel ellátott levelben a

Magyar Háziiparfejlesztő vállalathoz Déván.

Mezey Dezső

toronyóra készítő

Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégebb és legmegbízhatóbb toronyóra

készítő telepe. Olcsó árak, több évi jótállás. Villanyerő berendezés.

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küld

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi Apolló épületből

Rákóczi-ut 16. sz.

alá helyezte át, amire felhívjuk a n. é. közönség becses figyelmét. Tankönyvek bekötése, olcsón s gyorsan készíttetnek el. Becses pártfogást kér

özv. Schmidt Gyuláné

VAVEK FERENC
üzletvezető.

Hirdetmény.

A nagyváradai m. kir. Pénzügyigazgatóság 97154 és 97155—VI—1912. számú felhívása következtében az 1912. év végével lejárandó ideiglenes adómentességek és adótárgy változások új osztályba sorozásáról felvett adótárgy változási «F» jegyzék a városi adóhivatal földszint 31. számú szobájában folyó évi október 24 től November 7-ig 15 napi közszemlére kitétetik.

Az érdekelt felek értesítettek, hogy az osztályozást megtekinthetik s esetleg felszólításukat szóval vagy írásban beadhatják.

Nagyvárad, 1912. október 22.

Városi adóhivatal

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévviz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség.

Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultán a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokroczozással hetenként 56 koronába kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirtda, interurbán telefon, állandó gyógyszertár a fürdő telepen. Prospektust küld az

igazgatóság.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletet szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Cellulóz.

Lámpák

Állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4. lóerőtől minden nagyságban.

Főszereplő telefonja 55. sz.

MEGÉRKEZTEK
a Haycint és
tulipán hagymák!

Krepp és selyem papiros
minden színben.

Halottak napjára Cycáslevelek.

Capvirág fehér 1 kg 4-5-8 kor.
Szines 10 kor. Praeparált díszleve-
lek és füvek. Különböféle viasz virágok.

**Szagmentes, tiszta jó fővő len-
cse, borsó, babok, köleskása,
mák, dió és madármagvak.**

Dell'orto Károly,

Nagyvárad.

Sarkady és Szánthó
TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egy-
szer felhuzandó és 1
napban egyszer felhu-
zandó toronyórát
„szegecs” és „szabad-
lengésű” járattal, réz
kerekekkel. Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTALLÁS.
Villanyerő
berendezés.
Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

Saját ületemben készült **mindszenti**

koszorúk

nagy választékban, olcsó árak mel-
lett. Egyedül nálam kapható összerakható

sirlámpák

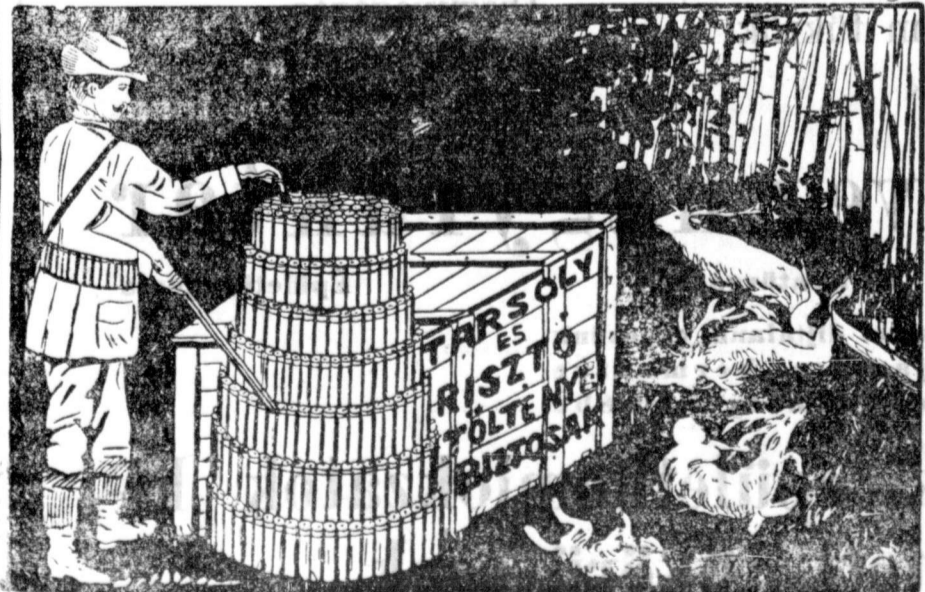
darabja 30 és 50 fillér.

Szíves pártfogást kér teljes tisztelettel

Palásthy Gyula

Szent János-utca 4. sz.
(Kispipával szemben)

Helyi és vidéki telefon 995. sz.

M. kir. lőpor-áruda

Vadászfegyverek

Revolvere

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

Még ez nem létezett soha!

Ami — K 150-be kerül szabóüzletekben
 Az ma — K 68-ért kapható legyen.
 Ami — K 160 került
 Az ma — K 80-ért kapható legyen.
 Ami — K 190-be került
 Az ma — K 94-ért kapható legyen a

TESZLER-féle üzletben.

Az alábbi részletezések szerint: Egy finom télikabát-
 nak való kelme és összes hozzávaló kerül:

K 38—
 munkadíj K 30—
 összesen K 68—

Egy finomabb télikabát kelme és összes hozzávaló-
 val kerül:

K 46—
 munkadíj K 34—
 összesen K 80—

Egy egész finom valódi télikabát kelme és az összes
 hozzávaló kerül:

K 58—
 munkadíj K 36—
 összesen K 94—

Egyben ajánlom a m. t. vevőim figyelmébe a dusan
 felszerelt raktáramat. Női koszüm kelmek minden
 lehető színben u. m. kék, fekete, szürke és drapp
 divatos színekben, amelyek mélyen leszállított árak-
 ban kaphatók, ugyszintén az öltönyszöveteket rend-
 kívül olcsón bocsájom rendelkezésére nagyrabcsült
 vevőimnek. Kérem ezen alkalmat kihasználni és egy
 próbabevásárlást eszközölni, míg a készlet tart.
 Tisztelettel

Schwartz Kálmán.

Zöldfa-utca 21. sz.

DEUTSCH SIMON

MŰBÚTOR ASZTALOS
NAGYVÁRAD, ŐR-UTCA 6.

Ajánlja saját készítményű hálószoba-, ebédlő-,
 előszoba- és konyha modern kivitelű berendezé-
 seit, melyekből háló- és ebédlő-szoba állandóan
 nagy raktár. Javítások jutányos árban. Költség-
 vetés díjtalan. Levelekre válasz. Meghívásra azon-
 nal jövök.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru leg- jutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank
 és Központi Takarékpénztár Reszv.-társ.
 áruosztály.

Telek-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Árverési hirdetés.

A Nagyváradi város kezelése alatt lévő
 Bottó-a ap tulajdonát képező Poósa község ha-
 tárába fekvő s a poósai 43. sz. tkvi betétben
 foglalt ingatlanok fele része 1912. évi novem-
 ber hó 28 án a községházánál megtartandó
 nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Az ingatlan felerészének kikiáltási ára 1050
 kor. a bánatpénz 105 korona, mely készpénz-
 ben vagy óvadékképes papirokban az árverés
 megkezdése előtt alulírott küldöttségi elnök ke-
 zéhez teendő le.

Az árverés a fent kitett napon délelőtt 10
 órakor veszi kezdetét.

Az ingatlanra vonatkozó árverési feltételek
 alulírott hivatalos helyiségében és Poósa köz-
 ség előjáróságánál a hivatalos órák alatt meg-
 tekinthető.

Nagyvárad, 1912. okt. 22-én.

Komlóssy József,
 tanácsnok
 küldöttségi elnök.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat
 készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsuvay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nívásra
 azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Hirdetés.

A városi tejközpont f. évi december
 1-én kezdi meg a tejárusítást. A pasteu-
 rizált tejnek literenkénti ára palackokban
 házhoz szállítva **28 fillérben** állapít-
 tatik meg Megrendelések, melyek **csak**
e hó végéig fogadtnak el, akár a
 városi tejmesterhez (rendőrségi épület)
 akár pedig a 651. sz. telefonállomáshoz
 (városi jéggyár) intézendők.

Nagyvárad, 1912. október 8.

Városi tanács

Nagyváradai Templomüvegfestészet

Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
 11-64.

Nagyváradon, Gerliczi-utca.

TELEFON
 11-64.

Üvegcsiszolás
 Üvegvésés
 Üvegbetétek
 Kirakatbetétek
 Üvegdzés

Öntött tükrök
 Coll-tükrök 2. mm. vastag
 Polirt és finn tükrök
 Faönttükrök

Fémkeretezés
 Réz, nickel foglalatok
 Diszüvegezés
 Üvegfestészet
 Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

Opalescens és színes üvegek.

Kirakatüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtalanul végezzük
 Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
 Szállítunk az ország bármely részébe

Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok ki-
 képzésére. Hajlitott tükörüvegek.